

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький ухвалила рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта на підставі прилюдного захисту дисертації **Долгих Ярослава Вікторовича «Підготовка майбутнього фахівця музичного мистецтва до соціокультурної діяльності в процесі фахової підготовки»** за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
«27» травня 2025 року

Характеристика особистості здобувача.

Долгих Ярослав Вікторович народився 7 липня 1993 року у м. Кіровоград.

У 2008 р. – закінчив Комунальний заклад «Навчально-виховне об'єднання природничо-економіко-правовий ліцей – спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №8 – позашкільний центр Кіровоградської міської ради Кіровоградської області».

З 2008 по 2012 рр. – навчався у Кіровоградському музичному училищі, за спеціальністю «Музичне мистецтво», спеціалізація «Теорія музики».

З 2012 по 2018 рр. – навчався у Національній музичній академії України ім. П. І. Чайковського, за спеціальністю «Музичне мистецтво», здобув кваліфікацію магістра за спеціалізацією «Музикознавство».

З 2016 р. – викладач циклової комісії музичного-теоретичних дисциплін Кіровоградського музичного коледжу (нині – Кропивницький музичний фаховий коледж).

З 2018 по 2022 р. – аспірант кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

З 2019 по 2024 р. – методист відділення Кропивницького музичного фахового коледжу.

З 2020 р. – науковий співробітник Комунального закладу «Кропивницький музей музичної культури ім. К. Шимановського».

З 2024 по 2025 рр. – артист камерного хору «Елефтерія» Комунального закладу «Кропивницький культурно-дозвіллевий центр» Кропивницької міської ради.

З 2025 р. по теперішній час – аспірант кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Мови: українська, англійська. Автор 10 наукових публікацій.

Дисертацію виконано у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький.

Науковий керівник – Радул Ольга Сергіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Здобувач має 10 наукових публікацій, з них 5 статей – у наукових фахових виданнях України, 5 тез – апробаційного характеру.

Долгіх, Я. В. (2022). Музична практика фахівців музичного мистецтва крізь призму теорії соціокультурної діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, 51. С. 490–498. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-75>

2. Долгіх, Я. В. (2022). Ринкові відносини як чинник підготовки фахівців академічного музичного мистецтва. *Інноваційна педагогіка*, 46. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 40–46. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/46.8>

3. Долгіх, Я. В. (2022). Фахова академічна музична освіта та сучасне соціокультурне середовище: ціннісно-світоглядний аспект. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету, 2. С. 26–39. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2022.262823>

4. Долгіх, Я. В. (2020). Фахова передвища музична освіта у контексті сучасної соціокультурної ситуації. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, 185. С. 201–205. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2019-1-185-201-205>

5. Долгіх, Я. В. (2022). Формування сучасної музичної еліти як орієнтир фахової академічної музичної освіти. Академічні студії. Серія «Педагогіка», 1(4). С. 110–116. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.1.16>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

1. **Стратан-Артишкова Тетяна Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, без зауважень.

2. **Маслов Валерій Сергійович**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціокультурної діяльності Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Важливий аспект звертання до проблеми моделювання будь-якої діяльності - це розробка її моделі. Зазвичай модель є спрощеним представленням змісту процесу чи явища, а “підготовка” - це системний процес у часі, що містить у своїй структурі певні взаємопов’язані та взаємозалежні елементи. У нашому випадку видається недостатнім лише простий текстуальний опис моделі підготовки як педагогічного процесу. Презентація змісту дослідження була б більш переконливою та зручною за допомогою зорового ряду при умові наявності саме в тексті графічної структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва. Саме таке графічне зображення явищ та процесів успішно компенсує традиційні вади (нечіткість, “розмитість”) описових наукових текстів. Це важливо не як інша форма чи конкретна особливість оформлення тексту, а як саме змістова синтезована дія на розум і почуття того, на кого розрахований матеріал. Цей підхід дає змогу дієвого урахування індивідуальних відмінностей особистостей щодо можливостей різних способів сприймання неоднорідних варіантів зорової інформації.

2. Автор допускає певне спрощення підходу до поняття “методологія”, прагматизуючи його зміст від теоретичної бази і напрямів дослідження до простої методики як системи методів дослідження (У тексті: “Методологічна база дослідження представлена комплексом методів, спрямованих на розв’язання поставлених завдань...”). Цей поширений помилковий перехід до побутового рівня свідомості у подальшому тексті все ж компенсується науковим, але таке змішення знижує теоретико-методологічну чіткість та визначеність дисертаційного матеріалу.

3. Вдала в цілому програма експериментальної перевірки досягнутих результатів не викликає сумнівів і вдається достатньо досконалою, репрезентативною та надійною. І все ж автор пішов у руслі модної в останні десятиліття хибної тенденції ідеалізації одного з діагностичних методів наукового дослідження - методу тестування (майже половина застосованих в експерименті методів - це саме тести). Тест як дослідницький метод насправді має величезну перевагу перед іншими методами - дає у більшості випадків швидкий результат. Але при цьому він не може бути самостійним та одиночним методом дослідження, бо не враховує багатьох конкретних особливостей ситуацій, ознак, диференціальних та індивідуальних характеристик особистості, групи, колективу тощо. Як результат - легалізована помилка підсумку. При цьому позитивний характер тестів може добре зберігатися, якщо вони застосовуються у поєднанні, систематизації з іншими, класичними та інноваційними методами психолого-педагогічного дослідження. Тест добре функціонує як дослідницький маркер, первинні результати застосування якого уточнюються та перевіряються вже цілою системою діагностичних методів. Саме батарея методів (методика дослідження) суттєво знижує потенційну помилковість результату. Будь-яка діяльнісна система підвищує ефективність результату та відкриває нові можливості завдяки взаємозв’язку, взаємообумовленості, взаємопроникності її елементів як складових (Приклади: явища синергії, емерджентності тощо).

4. Стиль формулювання назви даного в цілому вдалого дисертаційного дослідження видається недосконалим і потребує корекційного редагування.

5. Достатньо якісне оформлення дисертаційного дослідження суттєво не погіршено такими незначними деталями, як: змішення у тексті понять “змістовий” (той, що стосується змісту) і “змістовний” (наповнений змістом); відсутність часткових висновків після кожного підрозділу тексту (“Таким чином”, “Отже,” тощо).

3. Коваленко Анатолій Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. У тексті роботи дисертант використав ряд схожих понять: «майбутній фахівець музичного мистецтва», «фахівець музичного мистецтва», «музикант», «студент-музикант», «фахівець-музикант», «музикант-фахівець», «професіонал-музикант», «академічний музикант», «музикант-любитель», «професіонал академічної сфери музикування» тощо. Робота виграє б, якби зазначені дефініції було структуровано у підрозділі 1.2.

2. Аналіз сучасних мистецьких тенденцій та явищ ускладнюється

швидкими змінами у культурному та політичному вимірах нашого суспільства. Рекомендуємо використовувати минулий час для опису трансформаційних процесів соціокультурної діяльності, або чіткої фіксації дати (наприклад: станом на 01.05.2025 року).

3. Бажано було б надати більш детальну інформацію щодо можливостей підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва до соціокультурної діяльності з урахуванням сучасних реалій освітнього середовища (дистанційна освіта, використання гаджетів, освітнього потенціалу мережі Інтернет тощо).

4. Незначні стилістичні помилки (с. 17 «по його завершенні» замінити на «після його завершення»; с. 19 «дисертаційне дослідження» замінити на «дисертаційна робота» або «дисертація»; с. 45 «процедура відбувається шляхом формування навичок особистості» замінити на «процедура відбувається завдяки формування навичок особистості» тощо.

4. Кулікова Світлана Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка; надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1. У дослідженні виокремлені основні теоретичні соціологічні підходи щодо фахової академічної музичної освіти (педагогічного виміру, особистісно орієнтований та соціальної структури). Але із тексту дисертації не зовсім зрозуміло, який на думку автора є найефективнішим. Чи можливо автор вважає, що ефективність забезпечується поєднанням усіх трьох підходів? Якщо так, то чому?

2. Дисертант пропонує три критерії оцінювання рівнів готовності (спонукальний, розумовий та практичний). В чому полягала логіка виокремлення саме таких критеріїв?

5. Ляшенко Ростислав Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка; надав позитивну рецензію із зауваженнями:

1. Є необхідність привести у відповідність поданий термінологічний апарат до теми дослідження. Так, наприклад, в тексті дисертації спостерігається неповна впорядкованість у вживанні понять «готовність фахівця» і «підготовка фахівця», до яких автор звертається як парадигматично, так і в одному контексті. Автору слід надати додаткові аргументи на підтримку його позиції щодо вживання цих взаємопов'язаних термінів, адже вони не є тотожними.

2. Вимагають уточнення висновки до першого розділу дисертаційного дослідження, де варто було б чіткіше розмежувати і представити узагальнення теоретико-методологічних підходів до розгляду об'єкта дослідження.

3. В розділі 1.2. розкрито сучасну соціокультурну ситуацію як контекст фахової академічної музичної освіти та професійної діяльності музикантів спираючись здебільшого на розвиток елементів музичного мистецтва. Однак, дисертація була б вагомішою за умови глибшого розгляду широкого плану кореляції сучасної соціокультурної ситуації та проблем професійної

підготовки фахівців музичного мистецтва.

4. Заголовок розділу 2.2. «Мотивація здобувачів освіти шляхом сприяння формуванню музичної ідентичності» пропонується змінити на, наприклад, «Посилення мотивації здобувачів освіти шляхом сприяння формуванню музичної ідентичності» для того, щоб наголосити на процесуальності обґрунтованої організаційно-педагогічної умови, а в змістовому наповненні було б цікаво ознайомитись з конкретним переліком спеціально організованих видів освітньої діяльності, що стимулюють розвиток мотиваційного компонента.

5. У завданнях дослідження автором заявлено розробити методику реалізації педагогічних умов підготовки майбутнього фахівця музичного мистецтва до соціокультурної діяльності та експериментально перевірити їх дієвість. Було б доречно окремими абзацами у третьому розділі представити особливості та аргументацію використання авторських методик діагностики сформованості компонентів готовності майбутнього фахівця музичного мистецтва до соціокультурної діяльності (авторські опитування, тести, тощо), які подані у додатках до дисертації. Було б також важливим підкреслити у чому полягав авторський внесок у адаптації існуючих методик та аргументації доцільності використання методик інших авторів.

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертаційне дослідження Долгіх Ярослава Вікторовича «Підготовка майбутнього фахівця музичного мистецтва до соціокультурної діяльності в процесі фахової підготовки» є актуальною, завершеною, самостійною та цілісною науковою працею.

Дисертація містить науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати. Результати дослідження опубліковані у наукових статтях, що є особистим науковим доробком здобувача. Обґрунтованість та достовірність отриманих наукових результатів дослідження забезпечено комплексом загальнонаукових та спеціально-наукових методів. Одержані результати дослідження можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти.

За кількістю і рівнем публікацій, апробацією на наукових конференціях дисертація на тему «Підготовка майбутнього фахівця музичного мистецтва до соціокультурної діяльності в процесі фахової підготовки» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), а її автор – Долгіх Ярослав Вікторович – на основі публічного захисту заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Результати голосування:

«За» – 5 членів ради

«Проти» – немає

«Утримались» – немає

На підставі прилюдного захисту, результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка присуджує Долгих Ярославу Вікторовичу ступінь доктора філософії у галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Тетяна Стратан-
Артишкова